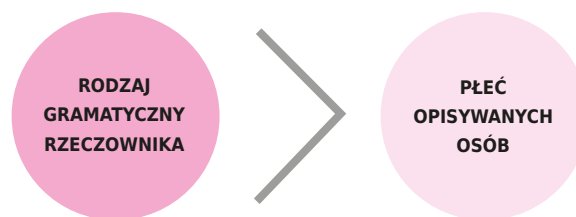

Jeden mężczyzna to za mało

W podziale na formy męskoosobowe i niemęskoosobowe nie chodzi o płeć, bo przecież rzeczowniki, takie jak *widzowie*, *ludzie*, *dzieci*, *osoby*, są uniwersalne i mogą oznaczać osoby dowolnej płci.

W tym podziale chodzi o to, z którymi formami przymiotników, zaimków i czasowników będą się łączyć te rzeczowniki: czy z **formami męskoosobowymi** (*ci*, *dobrzy*, *poszli*), czy **niemęskoosobowymi** (*te*, *dobrze*, *poszły*).

Osoby, które uczyć, często mówią i piszą ~~*ci osoby poszli*~~, ~~*ci dzieci poszli*~~, tłumacząc, że przecież w tych grupach są lub mogą być mężczyźni — to prawda, ale od płci opisywanych osób ważniejszy jest rodzaj gramatyczny używanego rzeczownika.

Rzeczownik *osoba* ma rodzaj żeński, a rzeczownik *dziecko* ma rodzaj neutralny, dlatego te rzeczowniki w liczbie mnogiej nie mogą łączyć się z formami męskoosobowymi. Poprawnie powiemy i napiszemy: *te osoby poszły* (nawet jeśli w opisywanej grupie jest mężczyzna) oraz *te dzieci poszły* (nawet jeśli w opisywanej grupie jest chłopiec).

Wybierając formę niemęskoosobową lub męskoosobową, musisz odróżniać dwie sytuacje.

Gdy nie używamy rzeczownika

Reguła mówiąca, że form męskoosobowych używamy, gdy w opisywanej grupie jest minimum jeden mężczyzna, jest prawdziwa tylko w jednej sytuacji — gdy nie używamy rzeczownika.

Do **grupy bez mężczyzn** powiemy:
Gdzie byliście? Jesteście wspaniałe!

Do grupy, w której jest **minimum jeden mężczyzna**, powiemy:
Gdzie byliście? Jesteście wspaniali!

Nie ma znaczenia, czy mówimy do dzieci, czy do dorosłych — **gdy nie używamy rzeczownika, ważna jest płeć osób w grupie**, do której lub o której mówimy.

GDY NIE UŻYWAMY RZECZOWNIKA

Gdy nie używamy rzeczownika, to zwracamy uwagę na pleć osób , które są w opisywanej grupie.			
	Gdzie byliście ? Jesteście bardzo mili! Oni się zawsze spóźniają.	Gdzie byliście ? Jesteście bardzo mili! Oni się zawsze spóźniają.	Gdzie byłyście ? Jesteście bardzo miłe! One się zawsze spóźniają.
	Formy męskoosobowe , ponieważ w grupie jest minimum jeden mężczyzna.		Formy niemęskoosobowe , ponieważ w grupie nie ma mężczyzny.

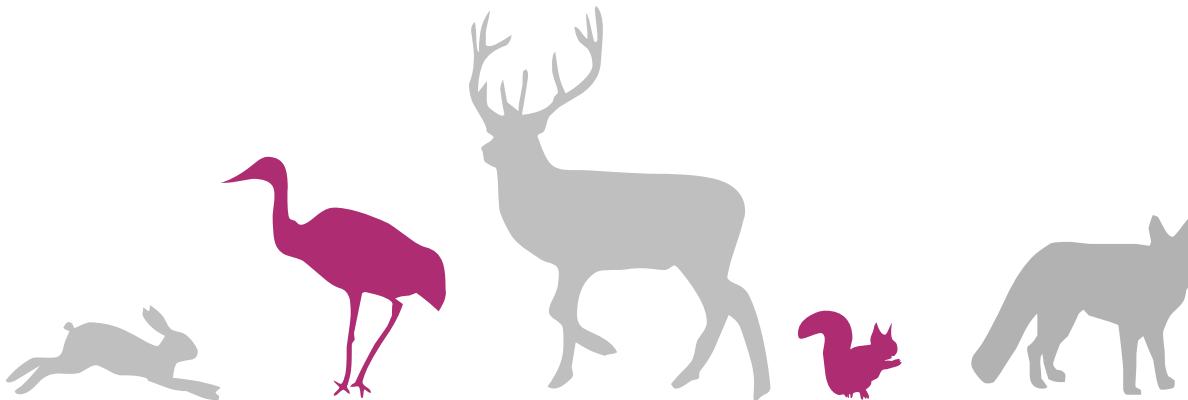
Gdy używamy rzeczownika

Jeśli używamy rzeczownika, to reguła „minimum jeden mężczyzna w grupie” nie ma zastosowania, ponieważ o wyborze formy męskoosobowej lub niemęskoosobowej decyduje rodzaj gramatyczny rzeczownika, np. *Gdzie były te osoby? Gdzie były te dzieci? Gdzie byli ci ludzie? Te osoby są wspaniałe! Te dzieci są wspaniałe! Ci ludzie są wspaniali!*

GDY UŻYWAMY RZECZOWNIKA

Gdy używamy rzeczownika, to najważniejszy jest jego rodzaj gramatyczny .	FORMA MĘSKOOSOBOWA			
		<i>Klienci stali</i> w kolejce. <i>Ludzie stali</i> w kolejce. <i>Mężczyźni stali</i> w kolejce.	<i>Klienci stali</i> w kolejce. <i>Klientki i klienci stali</i> w kolejce. <i>Ludzie stali</i> w kolejce. <i>Kobiety i mężczyźni stali</i> w kolejce.	<i>Ludzie stali</i> w kolejce.
	FORMA NIEMĘSKOOSOBOWA	<i>Różne osoby stały</i> w kolejce.	<i>Różne osoby stały</i> w kolejce.	<i>Klientki stały</i> w kolejce. <i>Różne osoby stały</i> w kolejce. <i>Kobiety stały</i> w kolejce.
Najważniejszy jest rodzaj gramatyczny rzeczownika (<i>klienci, klientki, ludzie, osoby, kobiety, mężczyźni</i>).				

Gdzie są zwierzęta?

Wróćmy na chwilę do liczby pojedynczej i podziału na pięć rodzajów gramatycznych: rodzaj męski (osoba), rodzaj męski (zwierzę), rodzaj męski (rzecz), rodzaj żeński i rodzaj neutralny. Sprawdźmy, jak ten podział wygląda w zestawieniu z dwiema formami: niemęskoosobowymi i męskoosobowymi.

Zwróć szczególną uwagę na to, co dzieje się w rodzaju męskim. W liczbie pojedynczej rodzaj męski (osoba) i rodzaj męski (zwierzę) tworzyły jedną grupę — żywotną — i pożyczały biernik od dopełniacza, w opozycji do rodzaju męskiego (rzecz), czyli grupy nieżywotnej, która pożyczała biernik od mianownika. W liczbie mnogiej jednak rodzaj męski (zwierzę) odłącza się od rodzaju męskiego (osoba) i łączy się z formami niemęskoosobowymi.

RODZAJE GRAMATYCZNE W LICZBIE POJEDYNCZEJ (1) I W LICZBIE MNOGIEJ (2)

1	RODZAJ MĘSKI (OSOBA)	RODZAJ MĘSKI (ZWIERZĘ)	RODZAJ MĘSKI (RZECZ)	RODZAJ ŻEŃSKI	RODZAJ NEUTRALNY
	żywotne		nieżywotne		

2	FORMY MĘSKOOSOBOWE	FORMY NIEMĘSKOOSOBOWE
---	-----------------------	--------------------------

W Twoim języku podział w liczbie mnogiej może być inny, a w liczbie mnogiej ważna może być np. (nie)żywotność. W języku polskim **(nie)żywotność jest ważna w liczbie pojedynczej, a w liczbie mnogiej ważna jest tylko (nie)męskoosobowość.**

Pamiętaj też, że rzeczowniki rodzaju żeńskiego i neutralnego, bez względu na to, czy oznaczają osobę, zwierzę, czy rzecz, w liczbie mnogiej łączą się z formami niemęskoosobowymi.

Co się dzieje w bierniku?

Pamiętasz leniwy biernik z rodzaju męskiego w liczbie pojedynczej? Biernik w liczbie mnogiej też jest leniwy i pożyczka formy — albo od mianownika, albo od dopełniacza.

Spójrz na te rzeczowniki: *ten odważny podróżnik*, *ta odważna podróżniczka*, *ten agresywny krokodyl* i sprawdź, jak wyglądają ich mianownik oraz dopełniacz liczby mnogiej.

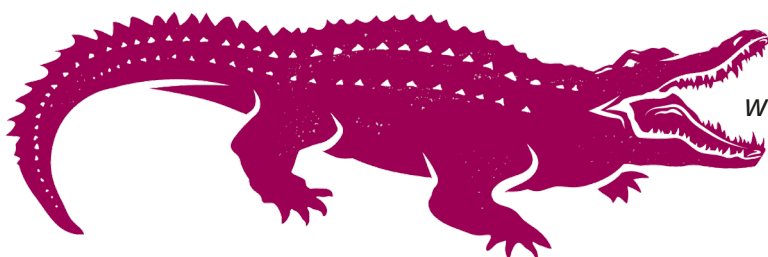
M.	ci odważni podróżnicy	te odważne podróżniczki	te agresywne krokodyle
B.			
D.	tych odważnych podróżników	tych odważnych podróżniczek	tych agresywnych krokodyli
	FORMY MĘSKOOSOBOWE	FORMY NIEMĘSKOOSOBOWE	

 Przeczytaj zdania — we wszystkich jest leniwy biernik — i ustal, które formy są pożyczone od mianownika, a które od dopełniacza.

- *Znam tych odważnych podróżników.*
- *Znam te odważne podróżniczki.*
- *Widziałam te agresywne krokodyle.*

Formy męskoosobowe, czyli *podróżnicy*, pożyczają biernik od dopełniacza, a formy niemęskoosobowe, czyli *podróżniczki* i *krokodyle*, pożyczają biernik od mianownika. Nie mówimy: ~~znam tych odważnych podróżniczek~~, poprawna forma to: *znam te odważne podróżniczki*. Nie mówimy: ~~widziałam tych agresywnych krokodyli~~, poprawna forma to: *widziałam te agresywne krokodyle*.

M.	ci odważni podróżnicy	te odważne podróżniczki	te agresywne krokodyle
B.			
D.	tych odważnych podróżników	tych odważnych podróżniczek	tych agresywnych krokodyli
	FORMY MĘSKOOSOBOWE	FORMY NIEMĘSKOOSOBOWE	

~~widziałam tych agresywnych krokodyli~~

te agresywne krokodyle